

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban dtvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 22.

Hausse-konzorcium.

(K. Ö.) A gabonaüzletben változás állott be. Az eddigi lanyha irányzat váltotta fel. A fogyasztás kilépett tartózkodó álláspontjából s nagyobb vásárlási kedvet mutat, de ez a körülmény sem képes a vidéki nagyobb eladókat — termelőket és kereskedőket — arra bírni, hogy a készáru tulajdonjanak. A májusi gabonárak szinte észrevétlenül súlyedtek a mai nivóra, mikor a vidéki piacokon már csak hét és fél forintot adnak jó minőségű buzáért. És tudja az ég, hogy az áresés hol állapodik meg, ha a spekuláció nem lenne kénytelen önmagát korrigálni, csak azért, hogy tovább élhessen. Hausse-konzorcium alakulásáról keringenek hírek, mely konzorcium, még mielőtt konkrét alakot öltött volna, már is kedvezően hat az áralakulásra.

A tőzsdeintézmény s főleg a differenciális játék pártolói most nagyra vannak ezzel a kis áremelkedéssel s azt mondják, hogy ime a differenciális játék árkiegyenlítő hatása, mert amint vannak a tőzsdén baisseisták, úgy vannak hausseisták is, az árakat tehát egyoldaluan sem felverni, sem lenyomni nem lehet. A két ellenfélnek a küzdelme alapját képezi az árkiegyenlítésnek.

A spekulációnak ez a logikusnak látszó védőbeszéde üres szólamnál semmi egyéb. Mert nagy különbség van e kettő között, árnyomásra és áremelkedésre spekulálni. A hivatásos börzeánerek kilenczvenkilencz százaléka baisseista. A

tőzsdén a baissepárt a nagyhatalom. Aki tehát a tőzsdére megy játszani, az önkénytelenül is csatlakozik a hatalomhoz, mert csak így remélheti, hogy az arbitrás utján hasznot rakhat zsebre.

Ennek igazolására elég, ha felhozzuk a tavalyi eseményeket. Rendes viszonyok között mindig a hivatásos börzeánerek a nyertesek, mivel a baissespekuláció megy, mint a karikacsapás és a játék árát megfizeti a tőzsdékörén kívül szerencsét próbáló játékos közönség. Tavaly megfordult a koczka. A börzeánerek mint rendesen baissere spekuláltak, a gazdaspekulánsok haussera és a gazdák nyertek. Nyertek, mert a viszonyok vas ereje legyűrte a tőzsde mahinációját, de csakis azért. Persze, hogy a tőzsde ebből is hasznot akart kovácsolni magának, csalogatván sajtója utján a gazdákat a börzére, hol oly nagy hasznot lehet zsebre vágni.

A baisse-pártnak szolgálatában áll továbbá a sajtónak legnagyobb része, mely az árnyomást előkészítendő, nem áll hivatalos konzuli jelentéseket meghamisítani, mint azt tavaly a pózeni orosz konzul terményjelentésével tette. Szolgálatában áll továbbá a tengerentuli természetjelentések megbízhatatlansága, mely a látható készletek ellenőrzésének ugyszólván lehetetlenségével egyetemben azt eredményezi, hogy a baisse, amint azelőtt a tulprodukczió, úgy most a kielégítő termékről szárnyra kelt hírekkel sikerrel operálhat.

Az árak emelkedésére spekulálóknak ellenben nem állanak rendelkezésre az eféle segédeszközök — az egy igazság kivételével. Dehát az igazság a börzeélet-

tanában oly csekély szerepet játszik, hogy az erre való hivatkozást a börze körében megmosolyogják. A hausse csakis az igazság alapján effektuálható. Mert nincsen a világon az a hausse-konzorcium, mely sikerrel operálhatna, ha a baissepártnak elég fedezet állana rendelkezésére. Hogy a baisse a hausse feltételeit ellensúlyozni igyekszik, az már a tőzsdének a gazdaosztályokkal szemben elfoglalt ellenséges indulatából is következik. A gazdaosztályoknak ugyanis ha nem is mindig, de sokszor tetemes hasznuk van a hausse-mozgalmakból. Ha szeretnek hivatkozni Leiter kornerjére, úgy csak azt akarjuk megjegyezni, hogy Leiter hausseának meg volt az az alapja, hogy tényleg nem termett semmi s hogy bizony Leiter nyakán maradt volna összes készlete, ha az éhező világ arra rá nem szorult volna.

Az emelkedő irányzatban tehát nem látunk mást, mint a tényleges fermés-eredmény alapján kifejlődő üzletmenet kezdetét. Ennek a nagymérvű áresésnek nem is lett volna szabad megtörténnie, valaminthogy az meg sem történt volna, ha nincs differenciális játék. Eklatáns példa erre a német gabonapiacz, mely differenciális játék hiányában alig érezte meg Leiter spekulációjának hatását, mely végeredményében, anélkül hogy hasznot hozott volna az európai gazdáknak, a fogyasztó közönség megmérhetetlen kizsákmányolására vezetett.

Hiszszük, hogy a gazda az eddiginél jobb árakon fogja értékesíthetni gabonáját, de azt nem a hausse-konzorciumnak fogjuk köszönni, hanem a kereslet és kínálat természetes követelményeinek, mely-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Nyárutó.

Irta: Deér.

Bágyadtabb már a napsugár, halványabb a fénye, hidegebb sugára. A nagy természet is mintha lassan-lassan készülne a szomorú, nagy temetésre. A színes, illatos, himes virágok lassankint levetik ünnepi mezüket, gyászt öltenek. A fák zöld lombjai közt már elő-elő csillámlik egy sárguló levél, egy levéltelen ág. A levegőben is szállingóznak a lehullott, elsárgult levelek s itt-ott már látható a hosszú tovauszó ökörnyal. Olyan ez, mint sok hosszú selyemszál; mintha egy láthatatlan kéz ebből fonná a szemfedőt, a nagy halott ravatalára.

Mulik a napsugaras, virágillatos nyár. Közeledik az ősz, a magas csendes melancholiájával, hervadozó lombjaival, fonnyadt virágjaival. És aztán egy szép reggel csak megjön a dér és fehér leplet von mindenre.

Vége a nyárnak, itt a lombhullató, virághervasztó ősz.

I.

A még mindig szép, özvegy Kápolnainé egyedül ül renaissance stílusú boudoirjában. Elegáns, kissé tulkokott, pongyola földi telt alakját s amint nagy lustán elnyújtózik a puha szőnyeggel bevont kereveten, nagy kék szemével, magas, gondozott frizurájával még mindig elég szép jelenség.

De mintha a szemek körül már egy-egy előtolakodó ráncz tűnnék föl; mintha az a párányi, finom metszésű ajak már nem volna oly vérpiros s mintha azok között a dus fekete fűrtök közt előcsillámlanék egy-egy csillogó fehér szál.

Mulik a nyár, jön a virághervasztó, lombhullató ősz.

Tán a szép asszony is erre gondol. Lassan felemelkedik, kicsiny, fehér kezével végigsimítja magas, márvány homlokát s aztán odaáll a nagy álló tükör elé.

Sokáig áll ott. Hosszasan nézi alakját a tükörben. Közbe mosolyog, nyugodt, elégedett mosolylyal. De aztán mintha elkomolyodnék. Mintha észrevett volna valamit. Fgyelmesen vizsgálja arcát, haját, kezét.

Észreveszi azokat az apró áruló ránczokat. De mintha megnyugodnék. Nyugodt mosolylyal vigasztalja magát.

— Sebaj, e kis áruló ránczokat még el lehet simítani. Ezek még nem tesznek öreggét. Aztán meg szemébe ötlök egy fehér hajszál. Óvatosan megfogja, ujja közzé csavarja s aztán nagy hirtelen — kitépi. Bosszusan elhajítja az első őszhaját.

Pedig nem az első. Észrevesz már többet is. Ismét kitép egyet és aztán megint egyet.

De aztán csak megunja ezt a munkát. Valami sejtelmes, szomorúság szállja meg a lelkét. A közeledő ősz bántó, csipős szele ez.

De Kápolnainé nem adja meg magát.

— Nem, azért sem öregszem még meg.

Fiatal akarok még maradni, jogom van még az élethez.

És mintha mindjárt be is akarná igazolni a kifakadását, lehányja magáról a könnyű pongyolát és öltözködni kezd.

Világos, könnyű, üde színű ruhát választ ki s aztán nagy gonddal csinósítja föl magát.

S mikor elkészült, elégedetten áll újra a nagy tükör elé. Aztán mosolyogva beszél az előtte álló alakhoz:

— Szép vagy még mindig. Nyugodt lehetsz még afelől, hogy nem kell pihenni térded. Jogod van még az élethez.

Tán tovább is biztatgatta volna magát, ha az ajtó nagy robajjal fel nem nyílik. Egy üde eleven leány repült be rajta. Sebbel-lobbal odafutott a szép asszonyhoz, átöleli, összecsókolja.

— Jó napot anyácskám! Már felöltöttél? Jaj milyen szép vagy ma megint! Mintha, nem is az én mamám volnál, hanem inkább nővérem. — Ha hosszú szoknyám volna már, bizvást mondhatnál nővérednek. — Igazán anyácskám, már adhatnál is hosszú szoknyát! A többi korombeli lányok már mind hosszú ruhában járnak, én olyan vagyok köztük mint egy kis bakfisch.

Kápolnainé mosolyogva hallgatta leánya kifakadását. De aztán mintha elborult volna tekintete. Végignézett leánya magas, nyulánk természetén s ekkor akaratlanul is elkeltett ismernie, hogy leányának igaza van.

Nem illik már rá a rövid ruha.

től a hausse, ha nincs is annyira távol, mint baisse, de azért mind a kettő károsan befolyásolja a reális üzlet menetét. Részünk nekünk egyikben sincsen.

Ez is gyász . . . .

Zsák megtalálja főtját. Csak ennyit mondhatunk azon szomorú jelenségekre, melyek a genfi katasztrófa után mindinkább nyilvánulnak a társadalmi felfogatásra törekvő tanok hirdetői között. A gaz merénylővel, ki egy ártatlan lény életét oltotta ki csak azért, mert király neje volt s nem egy nápolyi osztériásné s kitél utálattal fordul el mindenki, — a szociálisták, a szociáldemokraták egymásután vállalnak szolidaritást s lapjaikban szinte dicsőhymuszokat zengenek az aljas merénylőnek.

Sajnos, hogy Magyarországon is akadnak e bandának követői és szószólói, ha nem más, hát a pécsi »munkásvezérek« és organumok a »Munkás« című festékes papiros.

»A gyász« czimen vezérczikket adtak ki lapjukban, a Munkásban, de a cikk olyan rosszul sikerült, hogy a bíróság lefoglalta és elkobozta a lapot. A bíróság egyebek közt osztály elleni izgatást konstatált benne. A szociálisták erre második kiadást rendeztek s a vezérczik helyére odanyomtaták: »Bírói lefoglalás után engedélyezve«. Az engedélyezett lap első cikke már a bányászkongresszusról tárgyalt, annak tagjairól így írván: »nem érdemlik meg, hogy a munkásokkal egy levegőt szívjának«. »Ti képviselitek a társadalom legnagyobb vérengzőit«. Tiszteld csak őket, a modern gyilkosokat!« »A tőke legundokabb csoportja« stb. — Luccheni ilyen irások olvasásától vadult meg annyira, hogy a királygyilkossá lett. Valahogy alaposan meg kellene értetni azokkal a pécsi csavargókkal, hogy tulajdonképen ők a társadalom legnagyobb vérengzői.

A bibornok jubileuma.

Schlauch bibornok negyedszázados püspöki jubileuma alkalmából még mindig jönnek testületek, előkelőségek és magánosok, hogy tiszteletük, örömük vagy hálájuknak kifejezést adjanak a jubiláns főpásztor előtt.

Tegnap a tisztelgők közt megjelent *Pável* Mihály, valóságos belső titkos tanácsos, gör. szert. püspök Ő Excellentiája, ki maga is néhány hónap előtt tartotta negyedszázados püspöki jubileumát.

Nagyvárad város törvényhatósága nevében *Rácz* Mihály főjegyző, *Dús* László főügyész, *Bordé* Ferenc tanácsos és *Ragány* János főszámvevő üdvözölték a bibornokot, városunk diszpolgárát.

A tisztelgők sorában voltak továbbá *Medvigy* Mihály, kir. ítélőtáblai tanácselnök, *Janky* Antal, ipar- és kereskedelmi kamarai elnök idős és ifjabb *Rimanóczy* Kálmánnal, dr. *Papp* Oszkár ezredorvos stb. Üdvözlő levelek és sürgönyök még mindig nagy számban érkeznek.

A kath. kör. tisztelgése.

Bibornokunk egyik alkotása, a helybeli kath. kör is kifejezést akart adni hála és örömeinek a jubileum alkalmából. Tavaly a bibornok aranymiséjére fényesen sikerült ünnepélyt rendezett, most is szívesen megtette volna, de a gyászra való tekintettel csak küldöttségileg tolmácsolta ezuttal érzelmeit.

Palotay László elnök, *Dús* László és *Dencs* János alelnökök, dr. *Mártonffy* Bogdán és *Pekanovics* Imre bizottsági tagok jelentek meg a kör képviselőiben a bibornok előtt, kihez *Palotay* László a következő beszédet intézte:

Főmagasságu s főtisztelendő

Bibornok-Püspök Ur! Kegyelmes Atyánk!

Ama szomorú gyász után, amely hazánkat érte, midőn megszűnt dobogni azon szív, mely hazánkat oly nagyon szerette, jutott egy perc, egy nap az öröme is s ez az Eminentiad 25 éves jubileuma. Örvendő szívvel jelentünk meg Eminentiad előtt, mint a Katholikus Kör küldöttsége, mely kör hálával, köszönettel tartozik Eminentiad iránt, mint megteremtője iránt.

Eljöttünk, mint az apostolok egyik méltó utódjához, hogy tiszteletünket, hálánkat kifejezzük.

Az apostolok midőn az egyházközségeket megalapították, vérökkel is megpecsételték. Eminentiad is az apostolok utódja: bár vérevel nem is pecsételte meg az egyházat, de fárado-

zott folyton érte, mióta pásztor és főpásztor egyházunknak, s a fájó érzést, melyet a mostani körülmények okoznak, folytonosan érzi.

Eminentiad ezen 25 év alatt sem rejtette el az Üdvözítőtl nyert girát, hanem kereskedett vele s gyümölcseit mutatják tettei. Hogy a számtalan sok közül csak a most építettett újvárosi »Immaculata« intézet épületére hivatkozzam. Önmagukban hordják e tettek elismerésük s dicséretük jellegét.

Eminentiad méltán elmondhatja a költővel:

»A derék nem fél az idők mohától,
A koporsóból kitör s eget kér;
S érdemít a jók, nemesek
S jövődő századok áldják.«

Eminentiad nagy nevét s tettét a történelem arany betűkkel kell, hogy feljegyezze s fel is jegyezte.

25 éve működik fáradhatatlanul, de ne nézzen vissza tetteire, hogy megállapodjék munkálkodásában, hanem előre, hogy mi még a teendő, hogy sokat zaklatott egyházunk s hazánk; azok közremunkálkodásával, kik arra hivatvák, régi dicsőségébe visszaálltassék.

Eljöttünk tiszteletünk és hálánk kifejezésére. És kérjük Eminentiadat, tartsa meg továbbra is a Katholikus Kör atyai szeretetében. Az Ur Isten sokáig éltesse.

A kör elnökének üdvözlétére a bibornok körülből e szavakkal válaszolt:

Tisztelt Uraim!

Ugy érzem lelkemben, hogy Nagyságod érzelmeik kifejezésére oly szavakat használ, melyeket talán nem is érdekel meg. Inkább jó szándékomat, mint tetteimet dicsérhetné.

Mi voltam s mi vagyok ma, érzem én magam.

Az ember küzdésre van hivatva. Ami 25 év alatt történt, az isteni gondviselés kegyelmének tulajdonítom. Kötelesség érzetem meg volt mindenkoron, s megfelelni iparkodtam mindig kötelességeimnek.

Ezen hosszú idő alatt a hir sokszor magasra emelt szárnyain; de a gonoszság is szárnyára vett; de azért két vezércsillagom volt mindig: egyházam s hazám

De mikor Kápolnainé annyira fél a hosszú ruhától. Hisz ha lányából nagy leány lesz, akkor ő is megszűnt fiatal özvegy lenni. Ezt pedig nem akarta a szép asszony.

Mosolyogva szólt hát leányához:

— Ráérsz még édesem arra a hosszú ruhára. Örülj, még fiatal vagy, még gondatlanul futkározhatsz az életben.

Csak hogy a leány nem igen látszott örülni ennek. Duzzogva vonta fel vállait s odaállt a nyitott ablakhoz. Egy ideig czéltalanul tekintett ki a parkba, majd hirtelen anyjához fordult:

— Mama, jön Dombrádi ur.

Kápolnainé arcát futó pir öntötte el. Majd meg ideges hangon szólt leányához:

— Mejj leányom, öltözz át, aztán be jöhetsz te is!

A leány elment s utána csakhamar belépett a fiatal Dombrádi, kit a szép özvegy szívesen számított udvarló köze.

Látható örömmel fogadta az ifjút, ki nagy udvariassággal csókolta meg a feléje nyújtott kezét.

Aztán leültek egymás mellé a pamlagra. Beszélgetni kezdtek. De volt valami vontatottság társalgásukban. Legalább is az özvegy úgy vette észre, mintha Dombrádi már nem beszélne vele oly elfogulatlanul, oly örömmel mint eddig. Tán igaza is volt az asszonynak?

Dombrádi látható közönnyel társalgott az asszonnyal. Lopva végig pillantott a mellette ülő asszony arcán, egész alakján s úgy tűnt

fő neki, mintha ez az asszony már nem volna oly üde, fiatalosan szép, kíváncsú, mint eddig.

Kápolnainé észrevette Dombrádi vizsgálódását és e fölfedezése egészen zavarba hozta.

Ki tudja, mily kínossá vált volna a társalgás, ha be nem lép az özvegy leánya.

Dombrádi sietett őt üdvözölni s észrevehetőleg kellemesen lepte meg a leány megjelenése. Tetszett neki a leány harmatos, fehér arca, nagy, kifejezésteljes kék szeme, meg az a hajlékony, sugár termet.

Mikor meg a leány beszélni kezdett azon a nála megszokott elfogulatlan, gondtalan hangon, Dombrádit egészen elbűvölte.

Teljesen megfedekezett a leány anyjáról, pedig tulajdonképen annak szólt látogatása. Hisz a leányt eddig alig ismerte, mert az nem igen szokott megjeleni a társaságban. Annál inkább meglepte most a leány üde, igazán bájos megjelenése.

Kápolnainé is észrevette ezt. És úgy érezte, hogy valami belenyilalik a szívébe erre a fölfedezésre. Bántotta nagyon, hogy Dombrádi udomást sem vesz róla. Szerette volna elvonni leányától. Azért is szólt hozzájuk kissé izgatott hangon:

— Tán le mennénk kissé a kertbe? Nagyon kellemes lehet most künn.

A két fiatal szívesen beleegyezett. De Kápolnainé rosszul számított. Dombrádi nem szegődött hozzá, hanem hűségesen kitartott leánya mellett.

Mikor a parkba értek, a két fiatal előre

ment a homokos úton, mintha tudomásuk sem volna az utánnuk siető asszonyról.

Kápolnainé hosszasan nézte a két vidáman csevegő teremtést. Aztán meg elfordította tekintetét s ott kutatott a bokrok, a virágok között.

És látta, hogy hervadóban van minden. Itt-ott nyílik még egy virág. Ezt aztán körülzsongják a méhek s kéjjel, boldogsággal szívják ki mézét. A többi hervadó virág pedig magányosan áll. Elkerüli a méh, el a tarka, himes pillangó.

És ennek láttára egy áruló köny fakadt a szép özvegy szeméből.

II.

Kápolnainé leánya nagyon csodálkozott, mikor a vacsoránál anyja fekete ruhában jelent meg. Az is föltűnt neki, hogy a máskor oly gondtal fölbodrozott haj, most simára van fésülve és lágyan simul anyja szép formás fejéhez.

Mikor pedig anyja a vacsora után komoly s nála egész sokatlan hangon tudtára adta, hogy másnap hosszú ruhát kap, ahhoz meg éppen nem tudta mit gondoljon?

Nem is örte rajta fejét. Csak átölelte anyját s úgy csókolta.

— Milyen jó is vagy te anyácskám!

A szép özvegy meg nyugodtan türte leánya beczégetését s tekintete ott révedeztet a sápadt holdtól bevilágított park sárguló, hervadó bokrai, virágai között . . .

szeretete s ebben — el merem bátran mondani — nem voltam soha utolsó. *Igy teremtettem meg önökkel együtt a katolikus kört is.* Szívesen áldoztam s *örömmel hallom, hogy a katolikus hitélet ez által is emelkedett,* tapasztalom ezt én magam is, örömmel mondják el papjaim, hogy a gyónók és áldozók száma folyton növekedik.

Kérem ezen jó szándékukat továbbra is megtartani.

Szíveskedjenek megmondani a többi tagoknak is, hogy azon *szeretemet,* melyvel eddig is felkaroltam a katolikus kör ügyeit, *továbbra is megtartom.*

Köszönöm szíves figyelmüket.

A bibornok kegyes és a kör iránt való jóakarattól áthatott válasza meghatotta a küldöttség tagjait, kikkel Ő Eminentiaja még pár szívélyes szót váltott s elbocsátotta a küldöttséget.

Lángokban álló község.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Nagyobb városokban is, hol szervezett tűzoltóság, vízvezeték és más egyéb, modern eszközök állanak rendelkezésre veszedelem esetén, rémes pusztítást tehet egy nagyobb tűz, kétségbeesíti az életét, vagyonát féltő lakosságot.

Visszaemlékezünk a Nagyváradon, Pável-utcán nemrég pusztított veszedelemre, amely réműlettel töltötte el az egész környék lakosságát, s csakugyan a Gondviselés és tűzoltóink fáradhatlan munkássága óvta meg városunkat a nagyobb veszélytől.

Mennyivel rémesebb, ha a vörös kaskas egy kis községre száll, ahol az oltáshoz gyakorlott erő, felszerelés és főleg a víz hiányzik. Szivettépő jelenet, mikor látjuk, hogy a pusztító tűz száll tova házról-házra s a szegény ember tehetetlenségében, kéztördelve kénytelen nézni, miként hull romokba egész élete munkásságának eredménye, övéinek hajléka s nem marad egyéb belőle hamunál.

Ilyen szomorú sorsra jutott tegnap egyik biharmegyei jómódu magyar község lakosságának egy része. A község szegény lakosai kétségbeesve keseregnek elpusztult otthonuk romjai között.

A kóti h. é. vasut mentén fekvő *Nagy-Harsány* községben tegnap óriási tűzvész pusztított, mely elhamvasztotta a község egy részét.

A borzasztó tűz mártóbbszor meglátogatta a szegény községet. Igy 1883-ban pusztítottak a lángok 32 házat el Nagy-Harsányban, óriási károkat okozva a lakosság éppen legszegényebb részének.

Alig két év múlva, 1885-ben a község azon részét látogatta meg a tűz, a hol a gazdagabb lakosság házai voltak, a templom környékét. Leégett a jegyzői lak és ezenkívül 17 szép ház.

A szerencsétlenséget azóta a község lakossága szorgalmával pótolta.

A tegnapi tűz keletkezése.

Tegnap ismét nagy pusztulás színhelye volt a község. A lakosság munkában volt elfoglalva, részint otthon, részben a mezőn, hogy a jövő évi termés alá törjék a kiaszott földet.

Délután 2 órakor a község déli részén kigyuladt *Tóth* Gergely földműves háza s pár percz alatt az egész épület lángokban állott.

A községben otthon levő lakosság réműlve futott a vész színhelyére, de ekkorra már a szomszédos nádas ház is tüzet fogott s a lángok végig futottak a tetőzetten. A széltől elkapott zsarátnokok és égő csóvák az egész községet elpusztulással fenyegették.

A tűznél csakhamar megjelent *Filotás* Kálmán községi jegyző s a rendelkezésükre állott községi fecskendővel az oltáshoz fogtak, de csakhamar más ponton is felcsaptak a lángok.

Ijedve hozták hírvül, miszerint a távolfekvő község háza is tüzet fogott.

A jegyző, bíró, a nép egy részével ide siettek. A község háza megmentéséről szó sem lehetett. A nagy épület nád tetőzete már ekkor teljesen lángban állott.

Filotás Kálmán jegyző látván a veszedelmet, azon igyekezett, hogy az anyakönyvet és az iratokat megmentse. Mindezeket sikerült a pinczében elhelyezni.

A rémes tűz azonban folyton terjedt. Gyors egymásutánban lángborult egyik ház a másiktól, sőt egyszerre a község több pontján csapott fel a láng.

A szegény lakosság az égő házakból semmit nem tudott kimenteni.

Fokozta, elősegítette a tűz terjedését az, hogy a lakosság már behordta az udvarokra az ez évi termést, szénát, szalmát.

Ennek a tüze égő sziporkák özönével szállt tova s nyomában felcsapott a láng.

Délután négy órakor már tüztengerré vált a község egy része.

A szomszédok segélye.

A rémes esemény hírére és láttára a közel fekvő községekből segélylyül siettek a szerencsétlen községnek.

Szakáll, Ugra, Körösszeg községekből, a Tamási- és Szilassi-pusztákról fecskendőkkel jelentek meg. Az oltás azonban a vízhiány miatt nagyon nehezen ment, *sőt mind több és több ház gyullt ki és pedig hol itt, hol ott.*

Már ekkor husz ház égett.

Nagyváradra délután fél 4 órakor jött meg a hír.

A Sebes-Körözs vízszabályozó társulatnak az egész Körös mentén magán telefon hálózata van, amely a nagy-harsányi állomással is össze van kötve.

Ide jött meg a hír a község égéséről, a honnan aztán értesítették az alispáni hivatalt.

Szanyogh Péter alispán azonnal *Mezey* Mihály tűzoltó főparancsnokhoz fordult, kérve, hogy a veszélyben álló község védelmére, ha lehet, tűzoltó segélyt nyújtson.

Mezey Mihály főparancsnok rögtön intézkedett, miszerint a kért segély kivonuljon a lángban álló községbe.

Négy ügyes városi tűzoltó: *Nagy* Sándor, *Fekete* Imre, *Furka* Gódor és *Madarassy* Gyula, továbbá lapunk egyik munkatársa egy szerkocsival és géppel azonnal kivonultak a városból a tűz színhelyére.

Tekintve az óriási távolságot, s a poros, vastag homokkal borított utat, csak este 7 óra tájban érkezett meg Nagyváradról a segítség; de még ekkor sem későn, mert a tűz ekkor is erősen pusztított.

A pusztulás színhelye.

Már Körösszeg határában rémesen világított az égő község lángja az esti alkonyatban. A hosszan elhúzódó vörös világosság jelezte a pusztulás nagy területét.

Az országút melletti házak helyén csak égő romhalmaz volt. *A fából és tapasztból épített*

házak földig leégték; a falak között levő száraz galyak bő táplálékot nyújtottak a tűznek.

Míg a szegény emberek dézsákból, edényekből öntözték házaik égő romjait, a szegény asszonyok és nők jajveszékelték a tűz halmozok mellett.

Az utakon, fás helyeken butorok, terménynyel telt zsákok voltak összehányva, amiket a házakból kihordtak. Legtöbbje azonban olyan házból való, amelyet megkimélt a pusztító elem, mert a kigyult házakból alig lehetett valamit menteni.

Itt őszbe borult ember, amott özvegy asszony zokogott kétségbeesve; a tűz mindenét, még betevő falatját is felperzselte.

A község belterületén hatalmas, magasra felcsapó lánggal égett még az elhamvadt ház udvarán felhalmozott szalma kazal, égő pernyével szórva tele a környéket s újabb veszéllyel fenyegetve, majd a község háza tetőzetének romjaiból csapott fel ismét a láng.

Tűzoltóink első sorban is a község házában kezdtek meg az oltást, nehogy ettől tüzet fogjanak a fő-utca még épen maradt házai, mert ha ide is átcsap a tűz, a legnagyobb veszély fenyegeti a jegyzői lakot és a templomot is.

Szerencsére estenden a szél csendesedett és sikerült a község ezen részét a pusztulástól megoltalmazni.

Este 8 óráig 34 lakóház és sok melléképület égett le; sok háziállat és baromfi, termény, butor esett áldozatul a tűznek.

A község háza padozata nem égett be s így a wertheim szekrénynek, melyben 5000 frt községi pénz volt, nem történt baja.

Az anyakönyveket és irományokat később a jegyző a saját lakására szállította, hol biztonságban vannak.

Az oltás körül *Filotás* Kálmán jegyzőnek különösen *Dávidházy* Gyula ev. ref. lelkész és *Tegze* János főbíró segédkeztek.

Miből támadt a tűz?

A borzasztó veszedelem közepette még nem terjeszkedhetek ki annak a kutatására, hogy miből keletkezett a tűz. Azt hiszik, hogy gyermekek okozták gyufával a nagy szerencsétlenséget, szülei gondatlansága folytán.

A kár óriási s alig volt az elpusztult vagyonból valami biztosítva.

A tűzkárosult lakosság nagy része a legnagyobb nyomorba jutott.

UJDONSÁGOK.

Adakozások a királyné szobrára.

Ivünkön újabban adakozott:

Kucsovsky Lajos tb. kanonok,

hittanár . . . . . 5 frt — kr.

Eddigi gyűjtésünk összege 59 frt 80 kr.

Ez összeg a *Nagyvárad* takarékpénztárnál van elhelyezve, s róla a 24515. számú könyvecskét állította ki a nevezett pénztintézet.

Gyászünnepélyek Budapesten.

Az állami felsőbb leányiskolák tanári testületi és növendékei *Szuppán* Vilmos miniszteri biztosok útján felterjesztéseket intéztek dr. *Wlassics* Gyula miniszterhez, kérve, hogy a királyné halála fölött érzett mély gyászuknak a trón számolya előtt tolmácsa legyen.

A budapesti m. kir. állami felsőbb leányiskolában ma tartották meg a gyászünnepélyt néhai Erzsébet királyné emlékezetéért. Isten-tiszteltet után a növendékek és a tanári testület a díszteremben gyűltek össze, mely az alkalomhoz illő gyászpompában diszlott. *Hoffmann*

Frigyes tanár tartott nagy hatással emlékbeszédet; egy növendék *Torkos* Lászlónak ezen alkalomra irt szép költeményét szavalta. Az énekkar által előadott ima fejezte be a megindító szép ünnepélyt, melyen a miniszterium részéről jelen volt dr. *Axamethy* Lajos miniszteri tanácsos.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Szeptember 25-26. Lóversenyek a nagyváradai gyepen.

* **Személyi hír.** Dr. *Hoványi* Gyula jogakadémiai tanár, az országos katolikus autonómiai bizottság előadója tegnap a 9-es bizottság gyűlésére felutazott Budapestre.

* **A biharmegyei nőegylet requiemje.** Királynéknak elhunytá alkalmával az országos gyászból a biharmegyei nőegylet is kivette részét. Tegnap délelőtt az olaszii plébánia templomban *Dencs* János cz. kanonok, esperes-plébános mondott gyászmisét *Pák* Emil és *Kópis* József káplánok segédkezésével, mely alkalommal a templom egészen megtelt gyászoló közönséggel. Ott volt báró *Gerliczy* Félixné, szül. *Korniss* Lujza grófnővel élőkön az egyesület tagjai csaknem kivétel nélkül, mindnyájan mély gyászbán.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** Megemlékeztünk annak idején arról, hogy a városi közgyűlés a létesítendő csatornára nézve a budapesti szivattyú és gépgyár elkülönítő rendszerű ajánlatát fogadta el. A közgyűlés ezen határozatát azonban meglehetősen s így az ügy a miniszter elé került. A miniszter tegnap értesítette a várost, hogy a közgyűlés határozatát helyben hagyta.

* **Pályázat műegyetemi tanári állásra.** A kir. József-műegyetemen egy ujonnan szervezett *géptani tanszék* betöltésére hirdet pályázatot a vallás- és közoktatásügyi miniszter. E tanszékkel 3000 frt fizetés és 800 frt lakbér illetőleg 2000 frt fizetés és 600 frt lakpénzből álló javadalom van összekötve. Pályázók kellő elméleti és gyakorlati képzettségüket és irodalmi működésüket tartoznak okmányokkal bizonyítani.

* **Elnöki lemondás.** A Bazar-szoros kibővítése ügyében a város szűkebb körű bizottságot küldött ki dr. *Hoványi* Géza elnökle alatt. *Hoványi* most hosszabb időre Abbaziába utazott s tegnap tudatta a várossal, hogy az elnökségről ez okból lemond.

* **Második nap.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tartotta folytatólagos ülését. A közgyűlés pedig sem több sem kevesebb mint 8 tagból állott, u. m.: elnöklő alispán, főjegyző, ügyész, főszámvevő és négy aljegyző, akik minden egyes ügdarabnál az elnöklő alispán kérdésére kedélyesen bólingattak rá: »Elfogadjuk!« Ez a néptelennek mondható megyegyűlés mintegy másfélszáz apróbb ügyet, árvaszéki felszólalást, főmérnöki jelentést és alispáni jelentést tisztviselők szabadságylásáról tudomást vett — egyhangulag.

* **Balashazy Bertalan.** Az évaklái udvarház termében fekszik kiterítve Balashazy Bertalan, körülvéve a bánatos rokonság és ismerősöktől. A részvét megnyilatkozása igazán impozáns. A ma délután 3 órakor végbemenendő temetésen Biharvármegye: *Szunyogh* Péter alispán, *Papp* János főjegyző, *Radnay* Farkas-Wallner Ödön, *Örley* Kálmán, *Hranyiczky* Károly, *Hegyesi* Márton és *Miskolczy* Ferenc bizottsági tagokkal képviselteti magát, akik egyszersmint Biharvármegye óriási babér koszoruját is a ravatalra helyezik. A részvét megnyilatkozása az elhunyt iránt valóban impo-

zans. Eddig a következő koszorúk vannak a ravatalra helyezve.

Osztrák magyar bank — bírálójának, Wertheimsteinné és gyermekei — utolsó üdvözlettel. Öszinte szeretettel — legjobb barátodtól. Strazzer Alfrédné. Legőszintébb részvéttel — Elek Gusztávné. Ifj. Elek Gusztáv — legőszintébb részvéttel. Szunyogh Péter — őszinte szeretettel. Szunyogh Lorándné. Arthur Barthel — Letzter Gruss. Sára és Miklós — igaz szeretettel. Gróf Pongrácz család — igaz barátsággal. Rokoni szeretettel — a Toperczer család. Igaz szeretettel — Bölöny József.

* **Mozgalmas napok a jogakadémián.** A jogakadémián beköszöntöttek a mozgalmas napok. Kiírták a választásokat s most már nagyban folyik a korteskedés. Küzdelem csak az olvasóköri elnökségért lesz, amiért *Medvigy* Gábor és *Tury* László pályáznak. Mindkettőjüknek nagy pártja van s így a választás eredménye nagyon kétséges. A segély-egyletben egyetlen elnökjelölt van: *Küttel* Károly, aki egyhangulag lesz megválasztva. Az előkészületek azonban sokkal csendesebbek mint tavaly, nincs oly heves küzdelem s korteskedés, mint tavaly, úgy hogy egészben véve csendes választásra van kilátás. A választás e hó 29-ikére van kiűzve, amit *Puskás* L. Béla korenlök fog vezetni.

* **Részvét Svájcából.** Tell Vilmos regényes fekvésű hazájában is úgy látszik, teljesen megértik és átérzik azt a mély gyászt, melybe Erzsébet királyné halála ejtette a magyar nemzetet. A svájci gyárosok és kereskedők magyarországi üzleti feleikhez a nemzeti gyász alkalmából részvétet küldtek. Ilyen részvétirat érkezett egy nagyváradai kereskedőhöz a svájci Sumiswaldból a következő tartalommal:

P. P.

An Ihrer Nationaltrauer nehmen innigsten Anteil

Hirsbrunner & Co.

(A nemzeti gyász alkalmából fogadja legbensőbb részvétetemet.)

* **Székely fiúk elhelyezése.** A székely földöt vármegyéből 118 székely fiu kelt tegnap utra László Gyula iparkamarai másodtitkár vezetése mellett. Többnyire árva fiúk, vagy oly szegény gyermekek ezek, kiknek jövőjéről a szülők nem tudnak gondoskodni. Az elhelyezést tudvaleg a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara eszközli, mely iparosokká nevelti őket. Ezuttal az elhelyezett fiúk száma volt: Maros-Tordamegyéből 26, Csikmegyéből 36, Háromszékme gyéből 19, Udvarhelyme gyéből 14 és Torda-Aranyos me gyéből 23. Ezek közül Nagyváradra 6-ot hoztak, Debreczenbe 7, Csabára 8, Endrődre 1-et. A kamara által elhelyezett fiúk száma ezzel meghaladta az 1200-at.

* **A honvéd-laktanya átvétele.** A város a multkorába felkérte a minisztert, hogy a honvéd-laktanyát vegye át. A miniszter tegnap leiratban közölte a várossal, hogy a laktanyát még át nem veheti, azonban a helyszíni tárgyalásra határidőül kitzúta e hó 26-ikát s felkérte a várost, hogy akkorára a polgári bizottságot alakítsa meg.

* **Wlassics — bakkot lőtt.** *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter — írja a Dunántúli Hirlap — *Fehér* Ipoly főpáttal egyetemben vasárnap délután Pannonhalmára érkezett. Hétfőn vadászatra rándultak a varsányi erdőbe, hol *Wlassics* bakkot lőtt. — Délután leereszkedett a fiu- és leányiskolába, hol az iskolászék tagjai várták, kikkel néhány szót váltott, különösen *Somhegyi* Géza világi elnökkel. Kedden Győrbe érkezett s míg a bécsi vonatra várnia kellett — megnézte a várost.

* **Áthelyezés.** *Fornszek* Béla dr. szabadkai törvényszéki elnököt, ő Felsőge, saját kérelmére s hasonló minőségben a sátoralja-ujhelyi törvényszékhez helyezte át.

* **Névvaltoztatás.** *Grósz* Zsigmond berettyó-ujfalui lakos vezetéknévét »Kardos«-ra változtatta.

* **Szőlőlopás a hegyen.** A szőlőt mostanában nagyon gyakran meg dézsmálják, úgy

hogy a szőlő tulajdonosok sokat vesztenek ily módon. Azonban a hegyi rendőrség is mindent megtesz, hogy ezt megakadályozza. Tegnap a hegyen sikerült *Koncze* Gábor csavargót tetten érni, aki most nem kerüli el a büntetését.

* **Anarkista horvát színész.** Zágrábi levelezőnk írja: A zágrábi nemzeti színház egyik színésze vizsgálat alá került, mert *Luccheni* lelketlen tetteről bűnös módon nyilatkozott. A merénylet alkalmával ezt mondotta:

— *Luccheni* anirkista létére csak kötelességét teljesítette.

A horvát fővárosban a színésznek ez a nyilatkozata nagy fölháborodást szült. A nemzeti színház igazgatósága fegyelmi uton már el is bocsátotta. Ennek a színésznek egyéb is terheli már lelkét. Nemrég elcsábította egy tisztességes polgárcsalád leányát, aki aztán karbolsavval megmérgezte magát. A diákok akkor kövel megrakodva mentek a színházba, hogy a színészt a szinpadról kövel kergessék el, de az jobbnak látta azt, hogy azon az estén föl ne lépjen és azóta nem is játszott.

* **Elveszett.** Kedden este a színházból kijövet az Uri-utczáig elveszett egy ezüst női óra. A becsületes megtaláló jutalomban részesül, ha átadja a rendőrségen.

* **Figyelmeztetjük olvasóinkat** lapunk mai számában megjelent »Nemzeti Baleset biztosító« című hirdetésre.

TANUGY.

A női keresk. tanfolyam *Rechné Bauer* Zsófia vezetése alatt immár hetedik tanévét érte meg. A jövő tanév ünnepélyes megnyitása f. évi szept. hó 25-én, vasárnap d. e. 11 órakor lesz a közs. polgári leányiskolában (Korona-utca). A megnyitási programja: 1. *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő ur beszéde. 2. Dr. *Adorján* Emil tanár felolvasása a nagyváradai női kereskedelmi tanfolyam multjáról és hivatásáról.

A budapesti m. kir. állami felső (építő) ipariskola (VII. ker. Damjanich u. 28/a.) megnyitása f. hó 26-án hétfőn reggel 8 órakor lesz, ugyanakkor megkezdődik a tanítás is. Az intézet igazgatósága felhívja a rendes szakosztályba beírt tanulókat, hogy ekkorra jelenjenek meg s a kik tandíjmentességre igényt tartanak, szegénységi bizonyítvánnyal és családi értesítővel ellátott folyamodásaikat nyujtsák be.

IRODALOM.

— **Stella tárczái.** Említettük lapunk olvasói előtt, hogy lapunk tárczarovatában *Stella* néven megjelent tárczák könyv alakban fognak napvilágot látni »13 elbeszélés« címén. Két hét múlva e tárczakötet elhagyja a sajtót s ez alkalommal a szerző felkéri mindazokat, kiknek a »13 elbeszélés« című tárczakötetére szóló előfizetési ívet küldött, hogy az iveket és előfizetési pénzeket a *Szt.-László nyomdába* beküldeni sziveskedjenek.

Irodalmi jelentés. A »Szent olvasmányok« cz. munka, melyet *P. Antonevics* Károly Jézus társasági atya irt s *Kovács* Jászón sz. nagy Vazul rendű áldozópap fordított magyar nyelvre, már megjelent. A megjelenés óta, elmúlt rövid idő alatt már tekintélyes számban forog közkezen és számtalan elismerő nyilatkozatokat küldtek be, sőt a sajtó is az elismerés hangján szólott a fent nevezett munkáról. Felhívjuk egyházi és világi olvasóinkat, az olvasó-köröket, legényegyleteket, olvasó-könyvtárakat, kath. köröket, intézeteket stb., hogy e kitűnő munkát megszerezni el ne mulassák és saját körükben terjeszteni sziveskedjenek. Megrendelhető a pénz előleges beküldése mellett Budapestén a »Hunyadi Mátyás« intézetnél (IV. Zöldfa-utca 43.) fűzve 75 kr., kötve 1 frt bérmentes küldéssel. A lelkészek, segédlelkészek, megrendelhetik a fordítónál *Kovács* Jászón sz. nagy Vazul rendű áldozópapnál *Mária-Pócson* Szabolcsme gyé.

Az első naptár. Megjelent immár az első kalendárium a *Szent Család* képes naptára az 1899-ik évre. — A Szent Család naptárt nem kell nagyon ajánlani, hiszen régi

ismerőse már a ker. népnek, ez a XVI. évfolyama. Az eddigi évfolyamok több százezer példányban keltek el, hisszük, hogy ebből a kiadásból sem fog megmaradni. A czimlap a Szent családot a Genezáreth taván ábrázolja. Miután sokféle Sz. Család naptárt adnak ki az érdekes vállalkozók, figyelmeztetjük az érdeklődőket, hogy ez a régi igazi Sz. Család naptár most *Győrött* jelenik meg az egyházmegyei nyomdában. Ara 30 kr. Tömeges megrendelésnél százalék.

— **Katholikus paedagógia** havi folyóirat julius—augusztusi füzetét vettük a következő tanulságos tartalommal:

Katholikus egyetem. (*Bubics* Zsigmond kassai püspök Szent István ünnepére kiadott főpásztori körleveléből.) Jellemképés. Irta: *Kálmán* Kolos, ciszterci rendi főgimnáziumi tanár. Az akarati művelése. (*Didon* atya beszéde az Ecole Albert le Grand díjainak kiosztása alkalmával a vendégek előtt a tanulóknak.) A középiskolai ifjuság vallásgyakorlatai. (1. A mindennapi vallásgyakorlatok.) Irta: *Fokorny* Emánuel, kir. kath. főgimnáziumi hittanár. A katolikus nevelésről. (*Mócsy* Antal orsz. képviselő beszéde a kath. körök nagygyűlésén.) Az egyháztörténet tanításáról. (Folytatás.) Irta: *Dreisziger* Ferencz tanítóképző-intézeti tanár. Maláth püspök és a katolikus középiskolázás. Irta: *Gyürky* Ödön. Internátusok. Irta: dr. *Hirling* Antal, áldozár és nevelő. Szellemi élet a régi magyar kath. akadémiákon. Irta: *Várnai* Sándor. Kath. középiskoláink értesítői. I. Irta: dr. *Kövesdy* Jenő főgimn. tanár. Irodalom. (Aeneas Sylvius: A gyermeknevelés — P. Didon: L'Éducation Presente.) Vegyesek. Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker. Pal-utca 7. sz. II. em. 37.

SZINHÁZ.

Hoffmann meséi.

Ismét egy teljes sikerű est. Szinte nem is bánjuk már, hogy annak idején az előadásokat elhalasztották; a tegnapi siker legalább arra igen alkalmas lesz, hogy a távozó szintársulatra meglegedéssel gondoljon a közönség. Az más kérdés, hogy a társulat hogyan fog gondolkodni az olyan közönségről, mely erre az alkalomra is alig félig töltötte meg a bódét.

A kik azonban ott voltak, azoknak igazi művészi élvezetben volt részük. Feltűnt első sorban a pontos összjáték; ezért *Stephanidesz* Károly karmestert illeti teljes elismerés. Erős vezető kezét éreztük az egész előadáson; a késlekedésnek, tévovázásnak nyoma sem volt soha.

A tapsokból oroszlánc rész jutott *Székely* Irénnek. A II. felvonásban kitűnő volt a játéka és a mimikája, énekét azonban csak a III. felvonásban élveztük teljesen. Itt aztán tökéletes volt a siker. Biztosan, csengőn énekelt, ehhez járult még drámai erejű játéka, a kettő együtt ismételt tetszésnyilatkozatokat, felvonás végén pedig kihívásokat provokált.

Mezei most az egész előadás alatt hangulatánál volt. A bánatát borba temető czimborát s a lángoló szerelmű ifjút énekkel és játékkal egyformán kitűnően jellemezte. Több énekszámát nyílt színen is megtapsolták.

Változatos jelmezeivel és pontos énekével tűnt ki *Kassai*. Különösen a III. felvonásban mint csodadoktor játszott és énekelt olyan erővel, a melyet tőle régóta nem láttunk.

Lányi Edit kissé gyöngye hangjával igen jól tudott bánni. Hatását még emelte az a biztosság, melylyel minden énekszámát fölött uralkodott.

Három alakot adott *Leövey* Leó is; mindeniket jól jellemezte, de legjobb ő is a III. felvonásban volt mint Ferencz, a süket szolga.

Nyárai nem sokat foglalkozhatott Spalanzani alakjával; annál több tanulmány eredményét mutatta be *Török* (Krespel).

Kedélyes játéka és kifogástalan éneke folytán dicsérettel kell megemlékeznünk *Vank* Istvánról (Luther) is. Önálló szerepe mellett a karnak is egyik erős oszlopa volt.

A diákok közül *Szabó* több simasággal énekelhetett volna; akkor nagyobb hatást érhetett volna el.

Föltétlen dicséretet érdemel úgy az ének mint a zenekar. Az előbbi az I. és IV. felvonásban valósággal remekelt az eddigiekhez képest. A zenekar mindvégig kellően kísért, a nyitányokban pedig önállóan is sikert aratott.

R—r.

Szinköri hírek. *Talmi hercegnő* bemutatása lesz ma pénteken. Konti és társai operetteje a budapesti Népszínházban került a múlt télen színre s azóta folyton tartja magát a műsoron fokozódó tetszés mellett játszi, behizelgő, könnyen megérthető melodikus zenéjeért, melyet a szerző mindig tüzzel, tárgyához mért lendülettel s nagy színpadi ismerettel alkalmaz. Ezenkívül mindég van operettjében egy »sneidig« szerep, mely föltétlenül biztosítja a sikert. Nátunk Perényinek jutott ez alkalommal a parádés szerep, ki lvonnéban egy szeretetre méltó kabinet alak lesz bizonyára. A darab komolyabb énekrészeiken, szép feladatok van *Székely* Irénnek és *Mezeinek*. *Kissné*, *Kassai*, *Leövey*, *Nyárai* és *Vendrei* pedig bőven gondoskodnak a közönség mulattatásáról, akik egytől-egyig mind jó szerepekhez jutottak.

Heti műsor.

Pénteken: *Talmi hercegnő*, először.

Szombaton: *Talmi hercegnő*.

Vasárnap: d. u. *Hinkó*. A karszemélyz. javára.

este 1848.

Hétfőn: *Csikós*, *Czigány*, *Tolonez*, *Peleskei* nótárius II. felv., *Szentgyörgyi* jubileuma.

Kedden: *Talmi hercegnő*.

Szerdán: A gésák. Utolsó előadás.

SPORT.

A nagyvárad kerékpár-egylet f. hó 25-én Nagyváradtól Élesdig országúti amateur versenyt rendez, melyre a sport barátait tisztelettel meghívja a rendezőség: *Socsenyácz* Izsák, *Havas* Hugó, *Schmitzler* János; versenybíró: *Jüngling* József; indító: *Knauer* Károly versenytitkár. A verseny sorrendje: Indulás d. u. 2 órakor a kolozsvári-utcai vámháztól. 1, 2, 3, 4 és 5-iknek nagy ezüst, 6, 7, 8, 9 és 10-iknek kis ezüst érem. Nevezések *Knauer* Károly versenytitkárnál *Kossuth* Lajos-utca 3. sz. a. személyesen adandók be. Tét 2 korona. A versenyen részt vehet bármely kerékpár-egylet tagja, versenyezni csakis sport szerű ruhában engedtetik meg. Nevezési zárlat f. hó 24-én déli 12 óráig. Zárlat után érkező nevezések figyelembe nem vétetnek. A versenyen a Magyar kerékpár szövetség verseny szabályai az irányadók. A kis ezüst érmek idő érmek, csak azon esetben adnak ki, ha a versenyző 2 órán belül érkezik a célhoz. *Knauer* Károly, versenytitkár.

A nagyvárad löversenyéről. A nagyvárad löversenyeknél az első napra kiírt *Ménes* díj és *Rengő* sikverseny a második napra lettek áthelyezve és a második napra kiírt mezőgazdák versenye és csavargó gátverseny az első napra lettek áttéve és pedig a következő sorrendben: Első nap szeptember 25-én, vasárnap: I. Csavargó gátverseny. VII. *Mezei* gazdák versenye. Második nap szeptember 26-án, hétfőn, II. *Rengő* sikverseny. VI. *Ménes* díj. Nagyvárad, 1898. szept. 22. *Versenyrendező bizottság*.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Kik lesújtó fájdalomukat Szakszó Rezső kanonok halála alkalmával részvétük nyilvánítása, vagy a temetésen való megjelenésük által enyhíteni szívesek voltak, — fogadják hálás köszönetünket.

A megboldogultnak testvérei és rokonai.

Igazságszolgáltatás.

Rablótámadás az országuton.

A múlt nyáron *Kis-Szántó* mellett az országuton véres rablótámadás folyt le.

But Virág nagyszántói lakos békésen igyekezett hazafelé az országuton. Ez a békeség azonban nem tartott sokáig, mert alig hagyta el *Kis-Szántót*, megtámadta őt egy férfi és egy nő, akik véresre verték s az ingóságait, amiknek az értéke kitett vagy 50 frtot, elrabolták.

But Virág eszméletlenül s vérben feküdt az országuton s ott találták meg néhány óra múlva.

A sebesülések igen súlyosak voltak. Mindkét keze el volt törve, azonfelül a feje be volt törve s a hátán, mellén is súlyos sebek voltak, úgy, hogy az orvosok nem biztak életben maradásában.

Azonban az erős természete győzedelmeskedett, életben maradt s tegnap mint magánvándló ült ott a törvényszék tárgyaló termében.

A vádlott *Ambrus* István foglalkozás nélküli csavargó volt, akit a tett elkövetése után elfogtak.

A másik tettes egy asszony volt, aki *Ambrussal* vadházasságban élt, azonban ez a tett elkövetése után megszökött s idáig feltalálható nem volt.

A vádlottat dr. *Wavrek* Kálmán ügyvéd védte.

A végtárgyaláson kihallgatták az összes tanukat, úgy a vádlottat, mint a panaszost, azonban a végtárgyalás folyamán újabb tanuk kihallgatása vált szükségessé s így a tárgyalást elnapolták.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Németből: *Gusztáv*.

20

Tehát a hercegnő megtudott egyet-mást abból, a mi ott történt. Ebből már eléggé valószínű, hogy az egész város tudja a dolgot a rendőrfőnök elővigyázati intézkedései daczára. A hír ajtókon, falakon is átmege.

Szent Isten! minő változatok keringhettek már a dologról a városban?

Gyorsan papírra kaptam néhány sort, hogy mihelyt tehetem, ott leszek, átadtam a szolgának.

Alig távozott az inas, a rendőrfőnök jött felfele.

— Nos — hogy vagyunk? — hogy telt el az éj? — kérdezte a szegletbe húzva, arczomat erősen vizsgálva.

Mindent elmondtam neki részletesen, különösen a bárónő viselkedését. — Ki voltam merülve — a szerencsétlenség, a nyomorúság látása minden erőmet túlfeszítette, idegim tönkre voltak téve. Arra azonban különös gondot fordítottam, hogy mindent tisztán, tárgyilagosan adjak elő, a rendőrfőnök mégis különös tekintetet vetett rám — arcz kifejezése azután folyton komlyabb lett. Elmondtam neki, a bárónő mit kiabált: »Ah! Én öltem meg — — őt és ezt is itt!«

Úgy látszott, a közlöttek egészen meglepték. Megfogta állát, gondolkozni kezdett.

— A dolog folyton folyvást bonyolultabb, *Bagdanoff!* — szólt végre — egy szót sem értek belőle — — — kérem segítsen, adjon valami okos gondolatot!

En csak a fejem csóváltam.

— Ma csakugyan megkezdjük a formaiságot. — folytatta hosszú szünet után, vállát vonogatva; e szomorú történet mindenestire a leggondosabb vizsgálatot igényli. A terenistimus, nagyon félek — magán kívül leszek; a *Massman*-ok jártasok voltak a legbelsőbb udvari körökben.

— Mindenestrel! — feleltem én . . . háta szegény kis *Ninával* mi lesz? — kérdeztem. —

Nagyon bántotta a lelkem. — Talán okos dolog volna, ha a hercegnőhöz vinnék, nagyon jó szive van.

— Csakugyan okos gondolat! — felelte a főnök élénken. — Jóságát veszem igénybe ismét, legyen olyan szives, vigye el a kis leányt oda. Mondjon neki valamit, a mit elhisz, például, hogy szülei hirtelen elutaztak, de néhány nap múlva visszatérnek — vagy valami mást. — Hiszen majd tudja ön. — — Mindenek fölött azonban arra ügyeljen, hogy a gyermek senkivel se érintkezzék, senkitől se tudjon meg semmit, a mi ártatlan lelkét megmérgezhe né. — Ön nem is hiszi, mennyire gonoszak az emberek — — majd elmondok önnek máskor egy pár példát, — — keserves történetek — — majd ha visszajön.

Elsiettem. — Magam is úgy akartam, hogy minél hamarabb meneküljek innen a szabad levegőre . . . hogy magamhozjöhessek — hogy lélekzeni tudjak, hogy vissza nyerjem gondolkozó képességemet.

Már az utolsó lépcsőn voltam, midőn a rendőrfőnök utánam kiáltott: »Még egyet! . . . biztatásul . . . a mi kedves barátunk tegnapi este óta hűvösön van. — — Nem igen fog többet játszani!«

Mintha oda szegeztek volna úgy állottam ott, visszanéztem, a rendőrfőnök mindjárt visszament.

Tényleg — — ez kellemes tudósítás volt. Az a gazember nagyon is rászolgált az alapos leckére — — szivemből örültem neki. Jól járt a szószátyár, pletykahordó!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az egyesülés útján.

Budapest, szept. 22. (Saját tud. táv.) Az ellenzék pártállásai között az a távolság, miről a lefolyt és folyamatban levő hírlapi polemia tanuskodott, még sem oly nagy, hogy áthidalni ne lehetne, sőt bizonyos közeledés a pártok között az együttes fellépésre vonatkozólag már történt is. Ennek híre igen nagy konsternációt keltett a kormány kebelében. Az ellenzék folyamatban levő szervezkedése valóságos mumus a kormány előtt s igyekeznek is ezen szervezkedésnek útját állani. Bánffy br. miniszterelnök mindent elkövet, hogy az egyezkedést sikertelenné tegye. Fél különösen a nemzeti párttól, mely meglehetősen hajlandóságot mutat az együttes fellépésre s szeretné valami módon intimidálni.

A nemzeti párt ugyanis elérkezettnek látja az időt arra, hogy Bánffynak egész rendszerével leszámoljon és a multban elkövetett visszaéléseit ezuttal torolja meg. Ha ezt talán nem is tudja elérni, de elhatározott szándéka a 67-es alapot a legnagyobb erőfeszítéssel is megvédeni.

A 67-iki közjogi garanciák ledöntését semmiesetre sem fogják engedni. »Elég volt a kétszínű játékból«, szolt egy előkelő politikus a nemzeti pártból, azok közül egy, kiket a »Budapesti Hírlap« nem rég olyanoknak említett, mint akik hivatva vannak e súlyos időkben a helyzet magaslatára emelkedni.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. táv.) A pénzügyi bizottság ülésén ma Komjáthy a kötelező tüzbiztosítás ügyében

szólt fel. Kossuth Ferencz és Emer Kornél a közigazgatás és a választói jogosultság ügyében interpelláltak. Perczel belügyminiszter ezen interpellációkra azt felelte, hogy a közigazgatási javaslatokat ez év végén szándékozik nyilvánosságra hozni. A választási visszaéléseket nem akarta a kuriai bíróságok tárgyává tenni. A kötelező tüzbiztosítást illetőleg azt feleli Komjáthynek, hogy a jelenlegi közigazgatás nem elég megbízható, hogy a tüzbiztosítást rá lehetne bízni. Végre még Matlekovics Sándor beszélt s utána a többi tételket megszavazták úgy, mint eddig volt.

Budapest, szept. 22. (Saját tud. táv.) A képviselőház pénzügyi bizottsága délután folytatta tanácskozásait. Komjáthy Béla, Hegedüs Sándor, Perczel miniszter, Kossuth Ferencz és Pulszky szóltak fel s ezek után az összes tételket elfogadták.

Gyász a királynéért.

Fiume, szeptember 22. (Saját tud. táv.) Királyné Ő Felségéért ma itt nagy gyász istentisztelet volt, a melyen a kormányzó, a városi képviselő testület s az összes notabilitások jelen voltak.

Az államtitkár képviselő.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. táv.) *Jakabfy* Imre belügyminiszteri államtitkárt képviselőnek választották.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. táv.) Párisból sürgönyzik, hogy Picquart ezredes a katonai hatóság Cherchemidibe ma délután átszállította.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. táv.) Párisi hírek szerint Walsin-Eszterházy egy újságíró előtt akként nyilatkozott, hogy a Dreyfus-ügyet egész valóságában csak ő ismeri.

Meghalt a chinai császár.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. táv.) Londonból érkezett sürgöny tudatta, hogy China császára meghalt. Peking kapuit bezárták. A részletek a császár haláláról hiányzanak. Azt hiszik, hogy a császár nem természetes halállal mult ki.

Spanyol ügyek.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A régens-királyné dekretumot írt alá, a mely azoknak a fegyenczeknek, a kik a legutóbbi háborúban mint önkéntesek részt vettek, kegyelmet ad. Ugyanakkor más dekretumokkal Montojo tengernagyot, a Fülöp-szigeti haditengerészeti parancsnokát és Sostoját, a cavitei arzenál igazgatóját, felmentette a parancsnokságtól.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A »City of Rome« hajón 332 tiszt, 1352 matróz és 200 beteg érkezett. Cervera partra szállása incidens nélkül történt meg. Cervera tengernagy megköszönte a hatóságok képviselőinek a fogadtatást, a melyben részvett s egyúttal fájdalommal adott kifejezést a tengerészcsapatok helyzete fölött, a melyeket levert az az igazságtalan vélemény, a melyet felőlük táplálnak, jól-

lehet kötelességüket teljesítették. Cervera azonnal Madridba utazott. Partra szállása előtt még hódoló táviratot küldött a régens-királynénak. Bejárban a tömeg inzultálta az átutazóban lévő Toral tábornokot. El kellett rejtőznie, hogy kikerülje a tetteges bántalmazást.

A francia védjog Keleten.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. táv.) A »Kölnische Zeitung« írja: Több német lap, közöttük a »Germania« teljes határozottsággal visszautasította azt a követelést, hogy Franciaország a Keleten a nem-francia keresztények és intézeteik fölött is gyakorolja a védjogot. A szerződések tartalma szerint és a nemzetközi jog minden észszerű magyarázatával szemben ilyen igényt komolyan főtartani nem lehet. Minthogy azonban a német részről felhozott bizonyítékokkal szemben a francia sajtó egy részében mégis találkozunk azzal az állítással, hogy a francia védjog mégis fenáll, talán nem egészen felesleges még egyszer teljes erővel hangsúlyozni, hogy Németország ilyen jogot, amennyiben az ő alattvalóit és intézeteiket érdekli, el nem ismer és ellene fog szegülni e jog gyakorlására irányuló minden kísérletnek. Minden szuverén államnak szuverénitásánál fogva joga és kötelessége alattvalóit és azoknak az intézeteit idegen országokban megvédeni. Ez a nemzetközi jognak egyik elemi tétele, amely csak akkor válhatik kérdésessé, ha az egyik hatalom a másiknak javára arról lemondott. Bizonyos, hogy Németország Franciaországgal ilyen szerződést soha sem kötött és hogy a francia igénynek semmiféle jogos alapja nincs. Egészen eltekintve attól, hogy a berlini szerződés a hatalmak diplomáciai és konzuláris képviselteinek a török birodalomban hivatalos védjogot biztosít honfitársaik fölött, még azelőtt sem volt a francziáknak soha sem védjoguk németek fölött és ezt német részről soha el nem ismerték. A francia jogok egy szerződésen alapulnak, amely Franciaország és Törökország között létrejött s amely szükség esetén erre a két államra nézve érvényes, amennyiben azt is nem szünteti meg a berlini szerződés, de soha sem lehet abból Franciaországnak német alattvalók fölött való jogait levezetni. Sem Franciaországnak sem Törökországnak nincs joga német alattvalók viszonyai fölött jogérvényesen rendelkezni Németország jóváhagyása nélkül. Senki sem adhat másnak olyasmit, amije nincs. Törökországnak tehát nincs joga a német alattvalók és intézeteikre nézve rendelkezni Ha Franciaország beleavatkozik a Törökországban élő németek ügyeibe, ez nyilvánvaló csorbitása a német szuverénitásnak, amit a német birodalom kétségtelenül a legnagyobb határozottsággal fog visszautasítani.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egyesület gyűlése. A Bihar-megyei gazdasági egyesület szept. 22-án délután közgyűlést tartott.

A gyűlés első tárgya az egyület részvéte volt. Az egyesület az »Erzsébet« szoborra 200 forintot szavazott meg.

A párisi kiállítás tárgyában a földművelési miniszter a párisi kiállításra bejelentési ivatek küld, megbízott az elnökség, hogy la-

pok utján juttassa tudomására a gazdaközönségnek, hogy a kiknek még bejelentési ivatekre van szükségük, forduljanak az egyesület titkári hivatalához.

A magyar ipar védelmére vonatkozólag a földmívelésügyi miniszter felhívta az egyesületet, hogy a gazdaközönséget figyelmeztesse, hogy a magyar ipart támogassák, — megbízott az elnökség, hogy lapok utján hívja fel a gazdaközönséget, hogy eszközeiket magyar gyárosoktól vásárolják.

Ezután a megyében létesítendő minta gazdaság ügyével foglalkoztak.

Az igazgató-választmány nem látja célra vezetőnek, ha Árpádon létesítették a mintagazdaság, sem azt, hogy e célra a Biharmegyei bank mezőkeresetsi kisbortokát megvénne, hanem megbízta az elnökséget, hogy a vármegyében kedvezőbb hlyt törekedjék egy mintagazdaságot létesíteni.

Ezután a folyó ügyeket intézték el. Elnökség előterjeszti, hogy a Foncziere pesti biztosító intézettel 10 évre kötött szerződése f. év végén lejár. Az igazgató-választmány megbízta az elnökséget, hogy a tagokra és az egyesületre nézve is előnyös szerződés kötéséről gondoskodjon.

Elnökség előterjeszti, hogy a városhoz intézett azon megkeresésére, hogy az epreskert iránti szerződést hosszabbítsa meg; Nagyvárad város szakbizottsági gyűléséből válaszólag felhívja az egyesületet, hogy mondja ki, miszerint az egyesületnek a fennállásáig átadott 3000 □ öl területet is szükség esetén adja át a városnak. Az igazgató-választmány nem zárkózik el attól, hogy ha városnak ezen területre egy nagy horderejű vállalat létesítésére szüksége lesz, hogy az egyesület azt a 3000 □ öl területet is visszaadja, természetesen az egyleti épületek és befektetések megtérítése mellett.

Elnökség előterjeszti, hogy a földmívelésügyi miniszter a nagybirtokosok, bérlők, gazdasztek mezőhegyesi tanulmányi kirándulását engedélyezte, ennek folytán megbízta a választmányt az elnökséget, hogy a lapok utján intézzen felhívást a gazdaközönséghez, miszerint a ki a kiránduláson részt venni óhajt, az egyesület titkári hivatalánál jelentkezék.

Herbst Gyula alapító tagsági ívét betérjeszti, — alapító tagul felvétellett.

Sertésvész. A székelyhídi főszolgabírói hivatal leiratban tudatta tegnap a rendőrséggel, hogy Csokaly kö séget a kiütött sertésvész miatt zár alá helyezték.

Az olasz borok behozatala. A kereskedelemügyi m. kir. ministeriumhoz érkezett értesítés szerint Olaszország hordóborkivitelének mennyisége az 1898. év január—július hónapjaiban összesen 1,429,147 hektoliter volt, mely mennyiség az 1897. év megfelelő hónapjaiban kivitt 1,153,869 hektolitert 275,278 hektoliterrel haladja meg. Az 1898. év január—július hónapjaiban kiszállított bor értéke 35,728,675 lírát tett, vagyis 6,881,950 lírával többet, mint az 1897. év megfelelő időszakában. Az Olaszországból a magyar-osztrák monarchiába behozott hordóbor mennyisége — az olasz hivatalos áruforgalmi statisztikai kimutatás szerint — az 1898. év január—július hónapjaiban 775,867 hektolitert tett, vagyis 108,921 hektoliterrel többet, mint az 1897. év megfelelő hónapjaiban.

Reich Jenő s Társa

Tőzsdé jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szeptember 22

Buza őszre	9.15
Buza tavaszra	8.62
Uj tengeri	4.53
Tengeri augusztusra	5.09
Rozs őszre	7.90
Zab őszre	5.40

Ertéktőzsdé.

Budapest, szeptember 22.

Az irányzat nyugodt.

Salgótarjáni	620.32
Wagon-kölcsön	256.—
Villamos vasut	259.30
Osztrák hitel	357.25
Magyar hitel	392.75
Allamvasut	353.30
Déli vasut	78.—

Rimamurányi	253.60
Magyar jelzálog	250.25
Magyar leszámítoló	262.50
Iparbank	104.25
Budapest közúti	843.87

Bécs, szeptember 22.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	357.—
Magyar hitel	393.—
Allamvasut	353.75
Birodalmi márka	58.87

A népbiztosításról.

A kevésbé vagyonos, valamint a vagyontalan néposztályok részére hazánkban eddigelé a gondoskodás szempontjából úgy az állam, mint a társadalom vajmi keveset, ugyszólván semmit sem tett, mert a míg a törvényhozás mindazon intézményeket, amelyek a földmívelő és az ipari munkás iránt való gondoskodást célozzák, még mindig — és ki tudja, hogy még meddig — csupán tanácskozás, tárgyalás és meddő megfontolás tárgyává teszi, addig társadalmi uton is a legjobb esetben csak annyi tételt, hogy holmi kétes értékű betegsegélyző pénztárak, vagy szomorú híre vergődött temetkezési egyletek alapítottak.

Szemben ezekkel vívmány számba megy és közgazdasági fontosságánál fogva örömmel üdvözölhető az a tény, hogy a «Nemzeti» Balesetbiztosító Részvény-Társaság működési körébe felvette a népbiztosítást és ez által lehetővé tette, hogy immár mindenki, mondhatnók a legszegényebb ember is, részleltethessék az életbiztosítás áldásában.

A «Nemzeti» népbiztosítási osztálya alkalmat nyújt nemi különbség nélkül minden egészséges személy számára magát egy 1500 koronáig terjedő tőkére biztosítani, anélkül, hogy orvosi vizsgálatnak vettetik alá. A díjfizetést pedig hetenkénti részletekben teljesítheti a biztosított, még pedig 10 fillértől kezdődőleg.

Ezen szinte csodásan jutányos és kedvező módon ma már a legrosszabbul fizetett munkás is képes úgy magáról öreg napjaira, valamint elhalása esetére özvegyéről és árváiról gondoskodni, de gondoskodhatik a «Nemzeti» népbiztosítása utján, felnövő gyermekeinek ellátásáról és kiházatásáról is.

Azt a néhány fillért, a mit erre a célra fordít a munkás ember, még a legszűkebb körülmények közt is úgy vonhatja meg magától, hogy meg sem érzi, sőt ellenkezőleg egy bizonyos megnyugvás és meglegedettség fog keblébe költözni, átérve azt, hogy az élet esélyei, a sors csapásai ellen megtette azt, amit mint ember, mint férj, vagy mint apa megtennie szent kötelessége volt.

Minél általánosabb lesz tehát hazánkban a népbiztosítás, annál boldogabb lesz a nép maga és ki lesz zárva az az eset, hogy annál a hajléknál, ahol népbiztosítási kötvény van, a nyomor tanyát üthessen.

Téves nézet volna az, ha a népbiztosítással szemben felhőzná valaki a takarékpénztári intézményt. Hiszen a takarékpénztár csupán azt az összeget szolgáltatja vissza — persze némi kamattal — amit belettek. De a népbiztosítás intézményének áldásos volta éppen abban rejlik hogy rövid díjfizetés után már az az összeg válik esedékessé, amely biztosított. Így például, ha egy apa újszülött gyermekét úgy akarja biztosítani, hogy 20 éves korában 400 koronát kapjon, úgy hetenként csak 50 fillért kell ezért fizetnie, ami egy évben 26 koronát tesz ki. Már most feltéve, hogy a gyermek 3 évi biztosítás után meghal, ez esetben az apa összesen 78 koronát fizetett be a «Nemzeti»-nél, ellenben 400 koronát fizet neki elhalt gyermeke biztosítása alapján a «Nemzeti».

Ugyan milyen arányban áll ehhez egy takarékpénztár teljesítménye, amely annak az apának, aki gyermekéről akarván gondoskodni, hetenként 50 fillért tett takarékbba, a gyermek elhalásával csupán azt a 78 koronát fizeti vissza csekély kamataival?

És ugyanigy áll ez abban az esetben, ha valaki halála esetére biztosít, vagy ha úgy biztosít, hogy egy bizonyos idő múlva ő maga kapja meg a biztosított összeget. Például, ha egy 25 éves ember 60 éves korára akar a «Nemzeti» népbiztosítási osztályban biztosítani és hetenként csak 20 fillért hajlandó ezért fizetni, úgy 256 koronát fog kapni 60-ik évének elérésével, de a mennyiben történetesen a 4-ik biztosítási évben halna el, vagy baleset folytán akár az első biztosítási évben, úgy örökösei azonnal ki kapják a 256 koro-

nát, dacára annak, hogy a «Nemzeti»-hez összesen 30 korona körül lett ezért befizetve,

De nem folytatjuk a példalozást! Győződjék meg minden érdeklődő maga arról az intézményről, amelyet a «Nemzeti» hazánk és a nép javára működési körébe felvett és a mely intézmény közgazdasági és emberszerető szempontokból megérdemli, hogy népünk által a legnagyobb készséggel és örömmel felkaroltassék.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Évadbérlet 131. szám.
Páratlan.

Kisbérlet 129. szám
Páratlan.

Ma pénteken, 1898 szeptember 23-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

itt előszőr:

TALMI HERCZEGNŐ.

Nagy operette 3 felvonásban.

Személyek:

Dérius, herceg	Nyárai A.
Mirabella, neje	K. Árpási Kata
Gaston, fiok	Mezei M.
Margarita, hercegnő	Székely Irén
Bárok Konyák	Vendrei F.
Kazimir, korcsmáros	Kassai K.
Ivonne, felesége	Perényi M.
Rigóbert, szakács	Leövey L.
Puffancs, paraszt	Vank I.
Kikiáltó	Váradai M.
Ajtónálló	Szabó J.
1. (udvaronc	Landos Albert
2. (udvaronc	Stadler F.
3. (udvarhölgy	Lantos J.
1. (udvarhölgy	Vendreiné
2. (udvarhölgy	Kápolnainé
3. (udvarhölgy	Ághyiné
1. (leány	Kövi J.
2. (leány	Perényi Anna
3. (leány	Miklósi Margit
4. (leány	Szabó Ilona

Kezdeté 7, vége 10 órakor.

Holnap, szombaton:
másodsor:

Talmi hercegnő.

Nagy operette 3 felvonásban.

A szorokszertért felelő:

Dr. VUCSKICS GYULA.

10954/1898 tksz.

Árverési hirdetés.

A nagyvárad kir. törvényszék mint tki hatóság által Koszor Vaszali végrehajthatónak öreg Gázse Tógyer végrehajthatást szenvedő elleni 240 frt tőke s járuléka iránti végrehajthatási ügyében tekintettel arra, hogy Filimon Mitru 10%-ot meghaladó utó-ajánlatot tett a foganatosított árverés hatályon kívül helyezése mellett végrehajthatást szenvedő tulajdonát felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s az Oláh-apáti 22. sz. tkjében A. I. 8. 9. 10. 13. és 14. r. sz. ingatlanokra és ezek tartozékaira a kért végrehajthatási árverés az 1881. LX. törv. cikk 187. §-a értelmében elrendeltetik és foganatosítására határidőül: 1898 évi október hó 13-ik napjának délutáni 2 órája Oláh-Apáti község házához kijütetik.

Kikiáltási ára 559 forint, azonban az árverésre kitézött ingatlanok szükség esetén ezen áron alul is, de 400 frton alul el nem adhatók. Venni szándékozók bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át vagyis 55 forint 90 krt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vétel ár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 1 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamattal fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Oláh-Apáti község elöljáróságánál megtekinthetők.

Nagyvárad kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1898. augusztus hó 12-én.

Olasz Gyula, kir. törv. bíró távollétében.

Kiss András,
kir. törvényszéki bíró.

10001/1898. tkv. szám.

Árverési hirdmény.

A nagyváradai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság által dr. Stokker József ügyvéd által képviselt Kovács Imre k.-tarjáni lakos végrehajthatónak, Majoros György k.-tarjáni lakos végrehajtást szenvedő elleni 91 frt 19 kr. tőke s járulékaik iránti végrehajtási ügyében, ezen tkvi hatóság területén fekvő a köröztarjáni 61. sz. betétben. Az I. 1—3 sor szám alatt — Majoros György és neje Sebestyén Mária — egyenlő részben közös tulajdonú felvett 292 és 293. hr. számú házaspárbeltelekből és az az utcán járó és a 183. számú betét A. lapján bevezetett közös legelőből Majoros György tulajdonú felvett jószágtest 1. 2. részére a kért végrehajtási árverés az 1881. III. X. t. cz: 146 §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőül 1898 évi október hó 3-ik napjának délelőtti 11 órája Körös-Tarján községéhez kitűzetik.

Kikiáltási ár 254 forint, azonban az árverésre kitűzött ingatlan szükség esetén áron alul is elfog adatni.

Venni szándékozók bánat pénzül a kikiáltási ár 10 %-át vagyis 25 frt 40 krt, tartoznak készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon

naptól számított 30 nap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 60 nap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5 %-os kamattal fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Körös-Tarján község

előjáróságánál megtekinthetők, nagyváradai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1898 évi június hó 20-án.

Kiss András kir. tszéki bíró távollétében:

295 1—1

Olasz,

kir. törvényszéki bíró.

A „Nemzeti“ Balesetbiztosító részv.-társaság, Budapest
(Erzsébet-körút 13. szám)

biztosítást nyújt mindennemű baleset anyagi következményei ellen, ugymint egyes egyéneket (polgár és katoná), gyári és malomalkalmazottakat (munkások és tisztviselők), valamint bárkit, hivatás teljesítése közben, vagy azon kívül, utazás alatt, vadászaton, vagy bármely más alkalommal érhető baleset ellen, a leghatékonyabb biztosítási feltételek és a legjutányosabb díjtételek mellett.

Közelebbi felvilágosítást a legkészségesebben nyújt: a „Nemzeti“, az „Első magyar általános biztosító“, a „Magyar-Francozia“, és a „bécsi biztosító“ minden fő- és alügynöksége az ország bármely helységében.

Kerületi főügynökség: Nagyvárad és Biharmegye részére Rákos Vilmosnál, Nagy-Teleky-utca.

Megbízható ügyes üzletszerzők ott felvétetnek.

Életbiztosítás

orvosi vizsgálat mellett: Mindenféle kombináció szerint az ember életére.

Életbiztosítás

orvosi vizsgálat nélkül (népbiztosítás)

heti díjfizetéssel 10 fillértől kezdődőleg! (Haláleseti, elérési, kiházasítási és gyermek-biztosítás.)

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T.v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykúta >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Érmihályfalva ind.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Debreczen ind.					
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	P.-Ladány érk.					
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen ind.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd ind.					
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	Sáránd érk.					
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	V.-Velence >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	Derecske ind.					
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	Derecske érk.					
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	Sáránd ind.					
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Sáránd érk.					
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Debreczen ind.					
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Debreczen érk.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Sáránd ind.					
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Sáránd érk.					
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Derecske ind.					
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Derecske érk.					
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—							Sáránd ind.					

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

* jelzettek feltételes megálló helyek.